

Більш ввічлива форма

Нагадаємо, що кожна з цих форм у визначених комунікативних контекстах може бути ввічливою, чи нейтральною, чи формою, що має іронічний сенс.

Література:

1. Алпатов В.М. Категория вежливости в японском языке / В.М. Алпатов. -М.: Наука,2003.-102 с.
2. Ауэрбах Е. Маленький ансамбль / Е. Ауэрбах.- М.: Знание, 2011.-56 с. 3.Формановская Н.И. Вы сказали: «Здравствуйте!» / Н.И. Формановская.- М.: Знание,2011.- 160 с.

Культурні ремінісценції під час вивчення української мови як іноземної

Режко В.А., Хом'якова О.В.

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова;

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

e-mail: rezhko_v_a@i.ua; khomiakova01@ukr.net

Останнім часом у деяких закладах вищої освіти нашої країни стала виявлятися тенденція до суворой регламентації навчального процесу й хронометричної точності викладення навчального матеріалу відповідно до тексту лекції або плану семінарського чи практичного заняття. Викладачеві наперед вказується план роботи та кількість хвилин, що слід приділити кожній із запропонованих проблем. Такі настанови вкрай обмежують свободу навчальної діяльності викладача, можливість враховувати особливості студентської аудиторії, індивідуальні учнівські потреби кожного учасника навчального процесу, культурний рівень і життєвий досвід студентів. Особливого значення творчий потенціал викладача набуває під час роботи із іноземними студентами, які вивчають не лише фахові дисципліни, а й нерідну для них мову навчання. Ось чому, на нашу думку, важливого значення в навчальному процесі взагалі й у роботі з іноземними студентами зокрема набувають ремінісценції, що відображають професійний, культурний і життєвий досвід викладача та його аудиторії.

Термін «ремінісценція» широкого поширення набув у літературознавстві. Із ним пов'язують індивідуальні асоціації читача, нав'язні ледь вгадуваними

мотивами художніх творів, інколи непередбачуваними самими авторами. Це своєрідне співавторство читача, який вдається до інтерпретації текстів письменника. Такі ремінісценції можуть лишатися фактами індивідуальної свідомості інтерпретатора, а можуть втілюватися в літературознавчих коментарях і літературно-критичних оцінках художніх творів. Проте, термін «ремінісценція» має й менш відоме широкому загалу інше значення, у якому він вживається в психології. Серед великої кількості визначень у різноманітних тлумачних словниках загальним є таке: «Смутний спогад, що наводить на думки про що-небудь» [3]. У такому значенні термін має універсальний характер і може бути пов'язаним із будь-якою галуззю людської діяльності, де використовується мова, адже слово у свідомості кожної людини асоціюється не лише із його лексичними значеннями, а й з емоційним забарвленням, стилістичним, естетичним значеннями, національно-культурними асоціаціями тощо. «Сучасні вчені вважають, що національно-мовний образ світу як комплекс понять і відношень, що фіксується мовною системою певного етносу, виявляється на різних мовних рівнях. Найповніше він представлений у лексико-семантичній, фразеологічній та синтаксичній системах мови, зокрема у групі слів і словосполучень, в яких через поняття втілюються такі риси народу, як географічне місце проживання, громадський побут і звичаї, основні галузі господарства, промисли і ремесла, поселення і житло, національний одяг, традиційні страви, зовнішність, типові внутрішні стани, сім'я і родинна обрядовість, мистецтво, вірування, мораль тощо» [2].

Передусім такі лексеми ми зустрічаємо з-поміж громадсько-політичної лексики (Верховна Рада України, уряд, прапор, майдан, Революція Гідності тощо). Національно-культурні асоціації викликатимуть слова «калина», «тополя», «вишиванка», «рушник», «гривня», «книші», «гречаники», «гопак», «вертеп», «Різдво», назви вулиць тощо. Здебільшого мовознавці таку групу слів співвідносять із безальтернативною лексикою. Частіше за все це слова, які не мають перекладу на інші мови, або такі, культурно-естетичне забарвлення яких

зрозуміле лише мешканцям України. «Серед слів з культурним компонентом є слова, які неможливо семантизувати за допомогою простого перекладу. Близькими до безальтернативної лексики є також слова, що збігаються у двох мовах своїми денотатами (тобто об'єктивним змістом), але не збігаються своїми конотатами (тобто емоційно-естетичними асоціаціями). Наприклад, слово калина може бути перекладено на інші мови, але для українця воно наповнене особистими спогадами і пов'язане з національною ментальністю. Такі слова автори називають конотативними» [1; 43].

Досвід показує, що ремінісценції, які під час вивчення української як іноземної спадають на думку викладачеві, значно сприяють ефективності навчання. Студент не лише заучує слова або прагне їх запам'ятати. Учень усвідомлює етимологію слова і його значення в контексті української історії й культури. Він прагне пов'язати українську лексику із лексикою рідної мови, провести культурні паралелі між ними, що сприяє діалогу культур та розумінню й засвоєнню української мови як іноземної.

Література:

1. Бронська А. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної / А. Бронська // Дивослово. Українська мова й література в навчальних закладах України. – 2000. – №7. – С.43 – 44.
2. Данилюк Н. О. Культурологічна лексика в сучасній українській мові та її лексикографічне опрацювання. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8078/Danylyuk_Kul'torolohichna_leksyka_v_suchasniy.pdf (дата звернення 25.09.2020)
3. Словник літературознавчих понять і термінів. URL: <https://classes.ru/all-russian/russian-dictionary-synonyms-term-74778.htm> (дата звернення 28.09.2020)
4. Тупиця О., Зімакова Л. Безеквівалентна лексика: проблеми визначення. URL: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2012-34.pdf (дата звернення 26.09.2020)